

Svanemerking av nybygg - generasjon 4

Scandic Solli, 23. mai 2023

Program

- ✓ **9:00: Velkommen**
Cathrine Pia Lund, administrerende direktør i Svanemerket
- ✓ **Hva er dagens status for svanemerket bygging?**
Bjørn Olav Aarø Strandli, markedsansvarlig i Svanemerket
Tormod Lien, seniorrådgiver for anskaffelser i Svanemerket
- ✓ **De nye miljøkravene til bygg og EUs taksonomi**
Ingerid Zeiner, teamleder for bygg i Svanemerket
Randi Barstad Rødseth, miljørådgiver i Svanemerket
- ✓ **Forbrukere er mer klima- og miljøbevisste, hva betyr det for byggenæringen?**
Karl Oskar Nicolaisen, markedsrådgiver i Svanemerket
- ✓ **Miljøtiltak som verktøy for et marked i endring**
Bjørn Olav Aarø Strandli, markedsansvarlig i Svanemerket
- ✓ **Diskusjon**

Still spørsmål gjennom Slido

- Gå inn på slido.com
- Bruk kodeord *#svane*
- Spørsmål fra Slido og salen til slutt

Svanemerket

- Nordens offisielle miljømerke
- Gjør det enkelt å velge mer miljøvennlig
- Konkrete miljøkrav til miljøprestasjon
- Helhetlige/livsløpsbaserte krav
- Uavhengig 3. partsvurdering
- Ikke-kommersiell

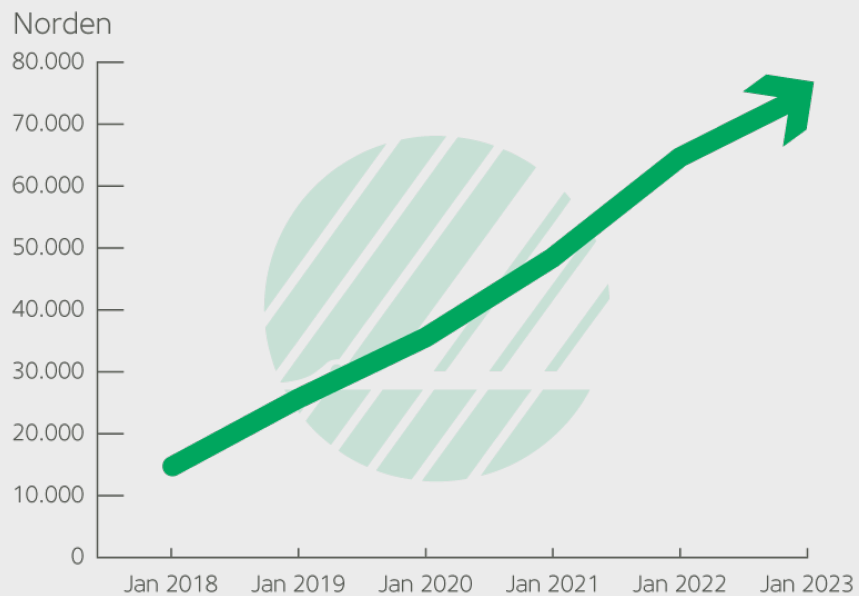

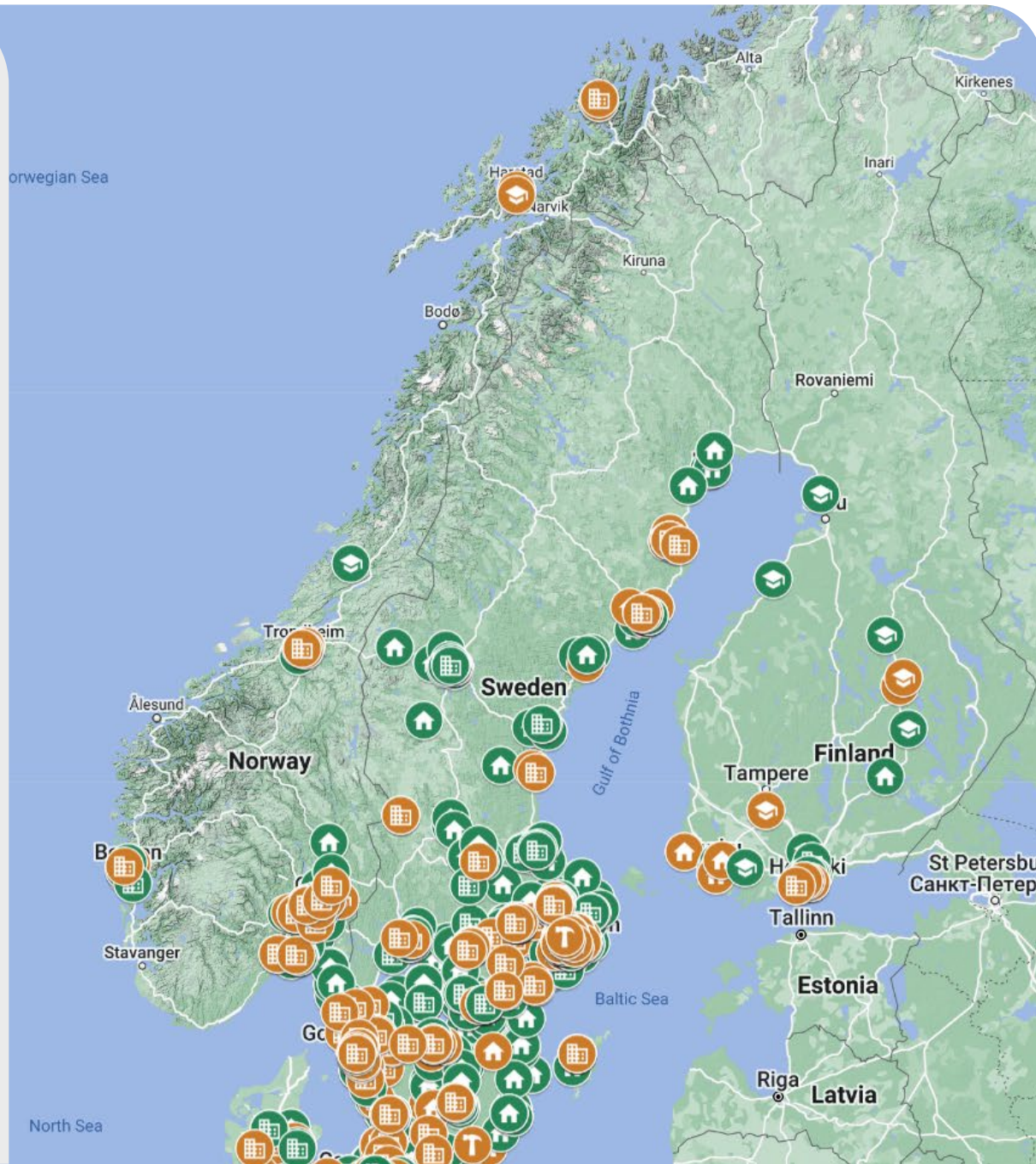
Status for
svanemerking av bygg

Kraftig økning i svanemerkede bygg i Norden

Udvikling i antallet af svanemærkede lejligheder, huse og daginstitutioner

Kilde: Nordisk Miljømærkning, statistik 2018-2023.
Tallene er opgjort i boenheder.

Fremoverlent bransje

- Tidobling i antall svanemerkede boenheter og andre bygg siden 2018
- Over 4000 svanemerkede boenheter er ferdig bygget eller under oppføring i Norge nå

Hvem blir først på kontor og rehabilitering?

Svanemerkede skoler og barnehager

Mål:

- Sikre lavere klimagassutslipp
- Sikre bedre inneklima
- Skape arenaer for læring og inspirasjon på bærekraft

Hvorfor skal man svanemerke?

- Det blir som avtalt
- Stolthet og inspirasjon
- Forenkling
- Målbare resultater

Bedre inneklima i svanemerkede bygg

Torvbråten skole i Asker kommune

- Klimagassreduksjon på 60 %
 - Massivtre
 - Solceller
 - Fossilfrie løsninger på byggeplass
 - Bergvarme

Status svanemerkede skoler og barnehager

- I Norden:
 - 42 ferdig bygd + 22 under oppføring
- Planlagt i Norge:
 - Hvalstad skole, Asker
 - Fjære barneskole, Grimstad
 - Aursmoen skole, Aurskog-Høland
 - Aursmoen barnehage, Aurskog-Høland
 - Sørvik Barnehage, Harstad
 - Sunndal Barnehage, Sunndal
 - Lebesby skole, Lebesby

Oppsummert

- Ferdig oppskrift
- Lavere klimagassutslipp og bedre inneklima
- Arenaer for læring og inspirasjon på bærekraft
- Motivasjon, stolthet og synlighet

Still spørsmål gjennom Slido

- Gå inn på slido.com
- Bruk kodeord *#svane*
- Spørsmål fra Slido og salen til slutt

A person wearing a bright yellow jacket and dark pants stands on a large, grey, textured rock formation. They are looking out over a scenic landscape featuring a fjord, rolling hills, and a sunset sky with soft, golden light. The overall mood is serene and contemplative.

Om miljøkravene

Nye, skjerpede krav

- Styrker arbeidet innen klima, biodiversitet og sirkulær økonomi
- Praktiske miljøkrav som vi vet fører til miljøforbedring
- Verktøy for å tilfredsstille EUs taksonomi
 - Tekniske screening-kriterier for vesentlige bidrag til begrensning av klimaendringer er tatt inn som obligatoriske krav
 - «Do no significant harm»-kriterier (DNSH) er tatt inn som enten obligatoriske krav eller poengkrav

Hva kan svanemerkes?

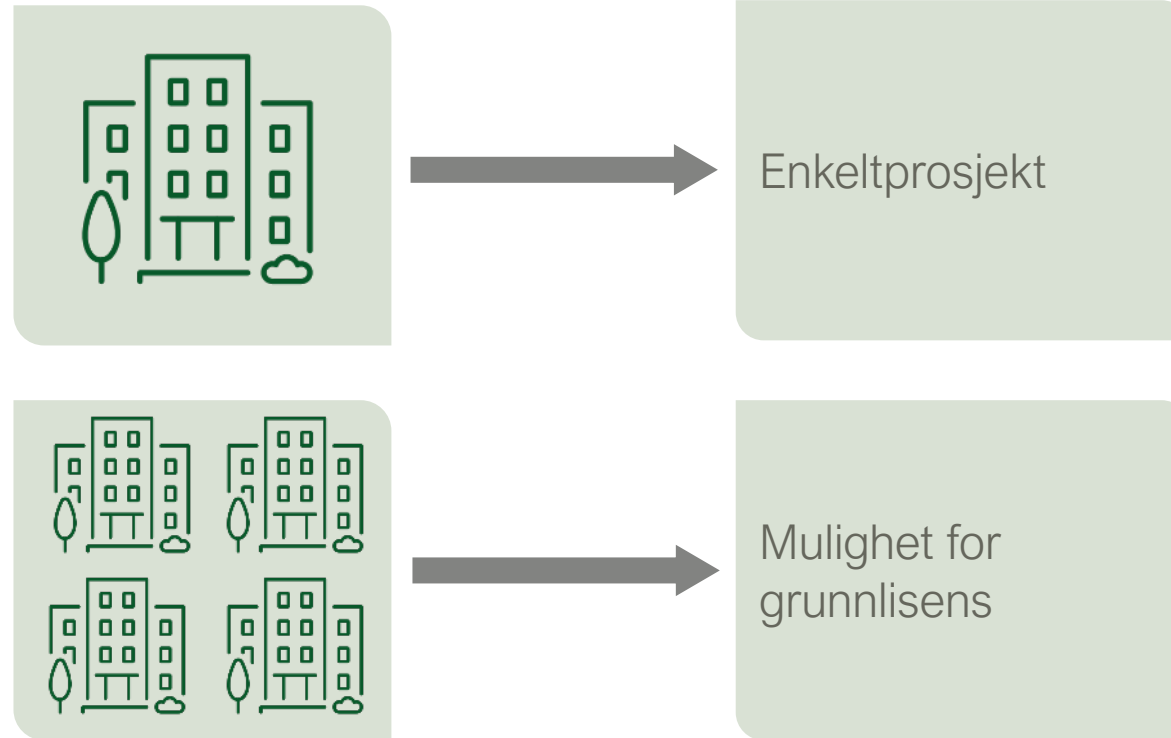
- Boligbygg
- Skoler, barnehager og andre undervisningsbygg
- Kontorbygg (nytt)
- *Rehabilitering (eget kriteriedokument)*

Om prosessen mot et svanemerket bygg

Svanemerke ett eller flere byggeprosjekter

Oversikt over temaer

1. Generelle krav
2. Energi
3. Klima
4. Ressurseffektivitet og sirkulær økonomi
5. Kjemiske produkter og byggematerialer
6. Biodiversitet og treråvarer
7. Innemiljø
8. Innovasjon og grønne initiativ
9. Kvalitetsstyring av byggeprosessen

Energi

- Prosentvis reduksjon i netto energibehov sammenliknet med TEK 17
 - 10 % lavere for leilighetsbygg
 - 15 % lavere for småhus, barnehage- og skolebygg, og kontorbygg
- Automatisk lysstyring
- Energieffektive hvitevarer

Energi

Poengkrav

- Ekstra energieffektive hvitevarer
- Vannbesparende og energieffektive sanitærarmatur
- Styring av strømbruk og effekttopper
- Lokal energiproduksjon og energigjenvinning

Klima

- Klimagassberegning for bygningen iht. TEK 17 skal sendes inn
- Betong: 70 % må være lavkarbon A eller bedre
- Stål og aluminium: Krav til 75 % resirkulert andel, eller klimakrav til produksjonen
 - Stål: Også mulig å oppfylle kravet med 50 % ombrukte deler

Klima

Poengkrav

- Kvalitetssikring av klimagassberegningen
- Analyse av klimarisiko
- Tiltak for klimatilpasning
- Energiforsyning byggeplass
- Fossilfrie/utslippsfrie anleggsmaskiner
- Tilrettelegging for sykkeltransport

Ressurseffektivitet og sirkulær økonomi

- Ressurseffektiv håndtering av ikke-farlig avfall på byggeplass
- Avfallssortering i bygningen: Krav til 4 fraksjoner
- Ved ombruk av produkter: Risikoanalyse av farlige stoffer

Ressurseffektivitet og sirkulær økonomi

Poengkrav

- Høyere prosentandel håndtert byggavfall
- Reduksjon av byggavfall iht. gitte grenser i kg/m²
- Take-back-systemer
- Ombruk av produkter
- Isolasjon fra fornybare kilder
- Bæresystem i tre
- Design for demontering og endringsdyktighet

Kjemikalier og byggevarer

- Krav til en viss andel miljømerkede produkter (Svanemerket/EU Ecolabel)
- Forbud/regulering av faremerkinger og en rekke farlige stoffer, eksempel:
 - Halogenfrie kabler
 - Formaldehyd fra trebaserte produkter
 - Nanopartikler og biocider for antimikrobielle overflater
 - Overflater i vinyl (PVC)
 - Resirkulerte bildekk som dekkmateriale
- Loggbok som viser produkter i det ferdige bygget

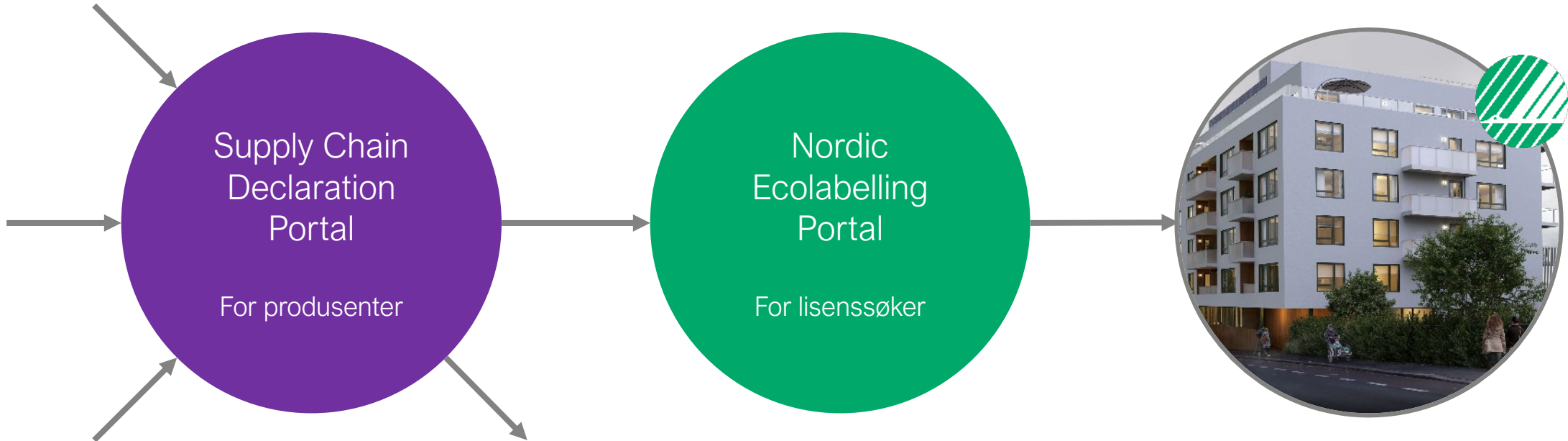
Kjemikalier og byggevarer

Poengkrav

- Større andel miljømerkede produkter

cobuilder
collaborate

Trevirke og naturmangfold

- Forbud mot truede treslag
- PEFC- eller FSC-sertifisering på minst 70 % av trevirket
- Naturmangfold på tomta
 - Vurdere naturmangfoldet i forkant (økologirapport)
 - Tiltak for å ivareta naturmangfoldet
 - Forvaltningsplan

Trevirke og naturmangfold

Poengkrav

- Grønne tak
- Urban dyrking
- Overvannshåndtering
- Hager for variert liv
- Fuglevennlige glassfasader
- Hindre lysforurensing
- Naturbaserte lekeplasser
- Med mer

Innemiljø

- Strenge krav til inngående stoffer i produkter minimerer emisjoner
- Akustikk, barnehager: Krav til lydklasse B for etterklangstid + for én valgfri lydparameter
- Dagslyssimulering iht. CEN 17037
 - Gjelder stue, kjøkken og andre rom for varig opphold
- Krav for å sikre termisk komfort og unngå overoppheting

Innemiljø

Poengkrav

- Energieffektiv kjøling
- Utvendig solskjerming
- Kvalitetssikring av akustikk ved kontrollmåling

Grønne initiativer og innovative tiltak

Poengkrav

- Bruk av kalkmørtel for enkel nedmontering av tegl
- Punktfundamentering/skruefundamentering
- Trevirke fra skog som ikke er fra «flatehogst», altså plukkhogst
- Med mer

Kvalitetsstyring av byggeprosessen

- Rutiner for måling av lufttetthet
- Fukthåndtering på byggeplass
- Rutiner for håndtering av krav til kjemikalier og byggevarer
- Informasjon til involverte på byggeplass
- Entreprenørens egenkontroll

Hva koster det?

Kostnadseksempler

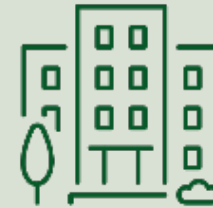
Skolebygg

- 6 700 m² BRA
- 418 000 NOK for Svanemerket
- Utgjør ~0,2 % av kontraktssum

Leilighetsbygg

- 50 enheter, 4000 m² BRAs
- 380 000 NOK for Svanemerket
- Utgjør ~0,3 % av kontraktssum

Forbrukere og miljø

Resultater fra Nordic Consumer
Sustainability Index (Ipsos for
Svanemerket 2022)

Er forbrukerne opptatt av klima og miljø?

Folk i Norden er opptatt av miljøet

58%

Er opptatt av hva de personlig kan gjøre for å ivareta miljøet.

Kun 1 av 10 er *ikke* opptatt av dette.

De mest kritiske miljøutfordringene ifølge nordiske forbrukere

53% klimaendringer

45% plast- og mikroplastavfall

37% tap av biologisk mangfold

Q: In your view, what are the most critical environmental issues we are facing today? Please select up to three of the following.

Hva stopper folk fra å leve mer bærekraftig?

Folk sliter med å ta gode miljøvalg

64%

synes ofte det er vanskelig å vite om
produkter er gode miljøvalg.

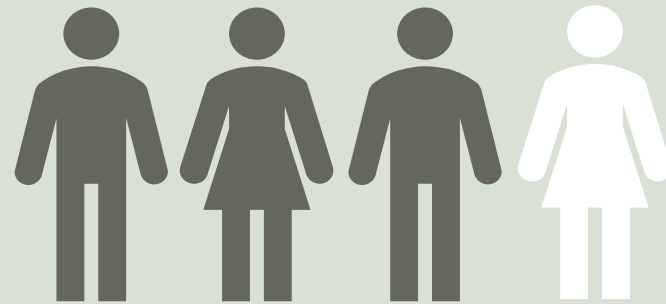

Grønnvasking

Grønn støy ødelegger for forbrukere som ønsker å velge mer miljøvennlig.

Folk stoler ikke på bedrifiers grønne påstander

3 av 4 mener at bedrifter ofte overdriver hvor miljøvennlige produktene deres er.

Folk stoler ikke på bedrifiers grønne påstander

21%

stoler på at et produkt er et godt miljøvalg når det markedsføres med begrep som miljøvennlig, bærekraftig eller klimanøytralt.

Folk er lei av grønt tomprat

65%

irriterer seg ofte over at produkter markedsføres som «grønne» uten noen god forklaring.

**Miljømerker kan være en del av
løsningen**

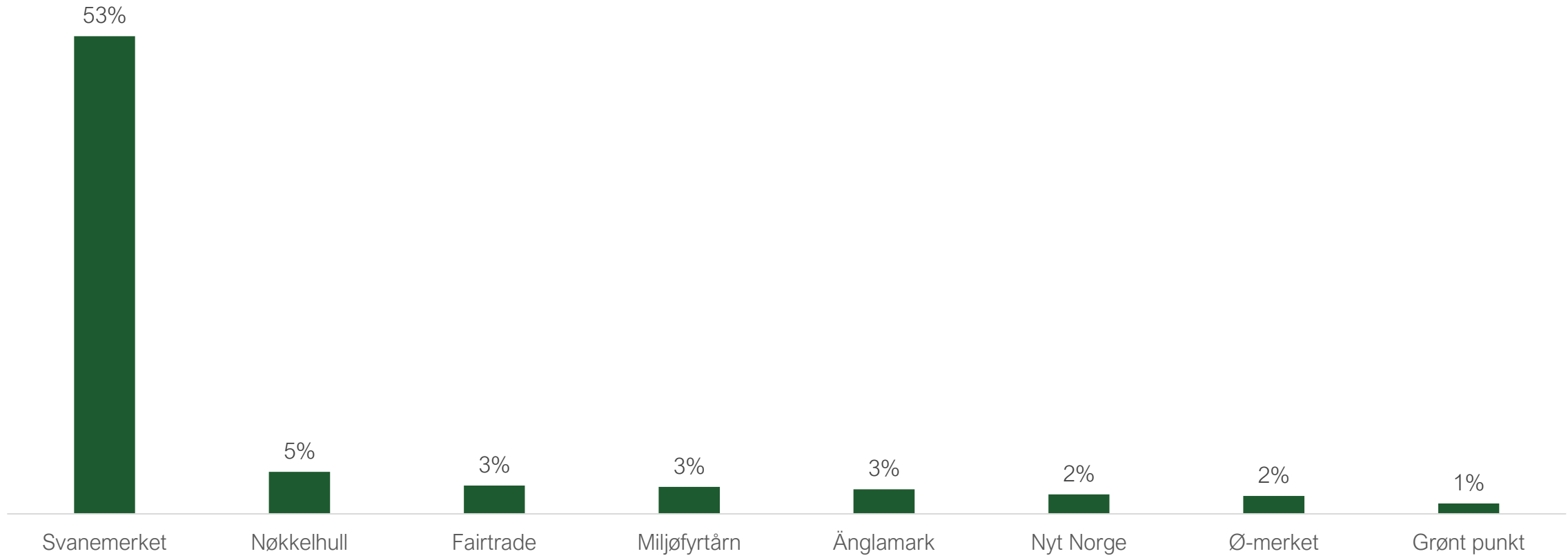
Uavhengig miljømerking er viktig for folk

59%

mener det er helt avgjørende at merkeordninger er objektive og uavhengige av produktene som de sertifiserer.

Svanemerket er top of mind

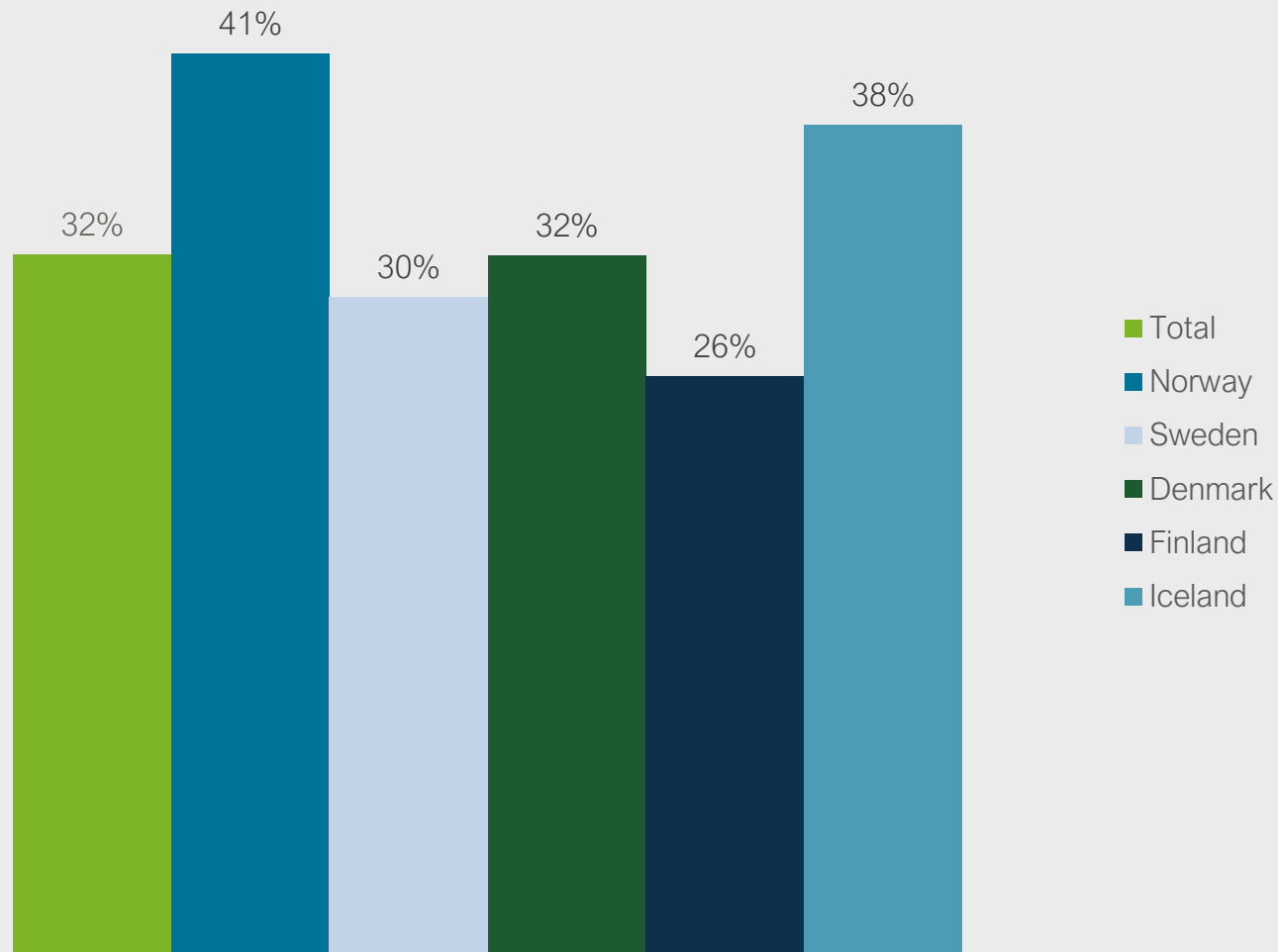
Hvilke miljømerker kjenner du til? (Totalt)

Bolig og byggevarer

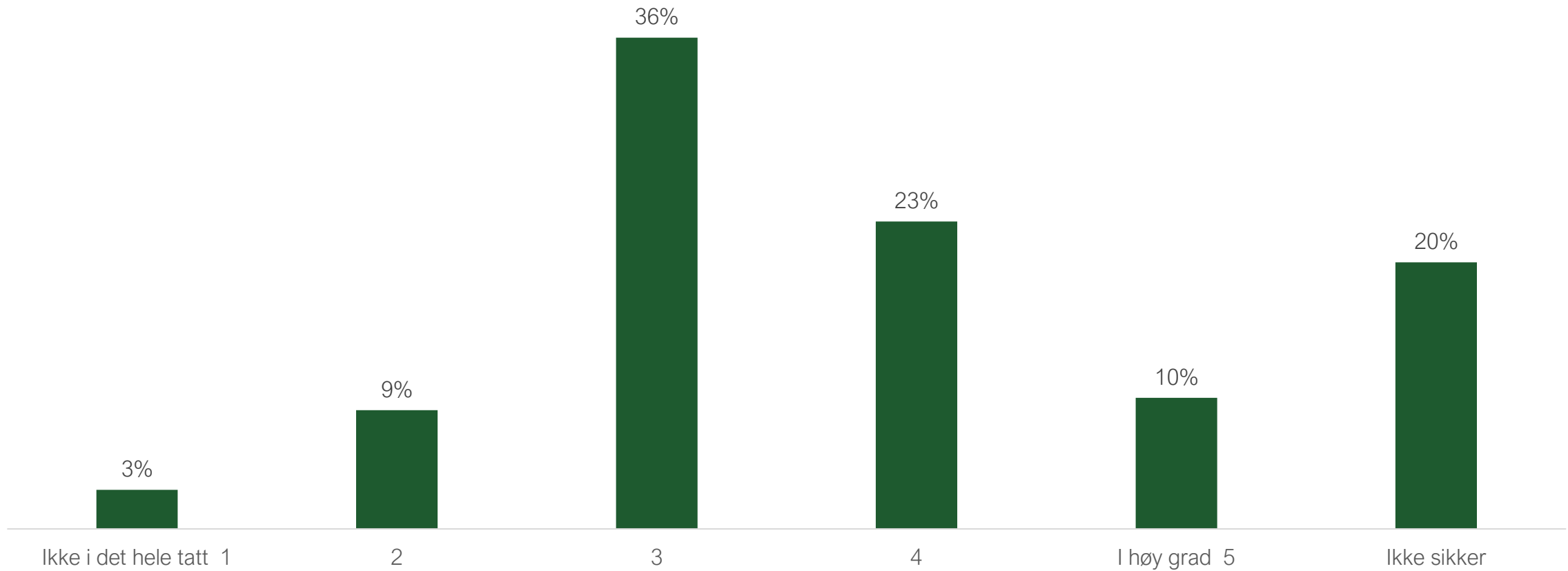
Ingen er mer opptatt av bolig og byggevarer i Norden enn nordmenn

63%

sier det er viktig for dem å velge miljøvennlige boliger og byggevarer

Grønnvasking på bolig og byggevarer?

I hvilken grad opplever du at produkter blir markedsført som «grønne» uten noen god forklaring, innenfor produktområdet bolig og byggevarer?

64%

av de som er interessert i bolig og byggevarer sier det er sannsynlig at de ville valgt et svanemerket alternativ, hvis det var tilgjengelig

Svanemerket gjør det enklere å velge grønt

93%

kjenner Svanemerket

63%

av de som kjenner Svanemerket
stoler på merket

63%

av de som kjenner Svanemerket
ser etter det

A photograph of a busy city street at sunset. The sun is low on the horizon, creating long shadows and a warm, golden glow. People are walking across the street, and there are buildings and a tram in the background. A large green circular overlay is on the left side of the image, containing white text.

Miljøarbeid som verktøy for et marked i endring

Økt prisbilde og fallende salg

- Økte materialpriser
- Nedgang i boligsalget
- Renteøkning
- Økte energipriser
- Energimangel
- Klimatilpasning

Miljøarbeid som verktøy

- Miljøarbeid handler i kjernen om redusert ressursforbruk
- Energimangel øker behovet for energieffektivisering
- Klimatilpasning, en motivasjon for bevaring av naturmangfold
- Økte materialpriser, gir økonomisk fornuft for ombruk og resirkulering
- Fokus på miljø og helse kan øke merverdien ved salg av boliger
- Renteøkning øker attraktiviteten for grønne lån

Standardisering og forenkling

- Taksonomien, et felles rammeverk for klima og miljø i byggebransjen
- Svanemerket er et verktøy for oppfyllelse av EUs taksonomi

EU styrker lovgivningen

- Forbrukere skal kunne ta informerte og miljøriktige valg
- Beskytte forbrukere mot usanne miljøpåstander, et forbud mot «grønnvasking»
- Forbudt praksis:
 - Vage og for generelle miljøpåstander (Eco, green etc.)
 - Miljøpåstander om hele produktet som kun gjelder en del av produktet
 - Bruke merkeordninger som ikke er gitt av en uavhengig sertifiseringsordning etablert av offentlige myndigheter

Oppsummert

- EU: Miljøpåstander skal dokumenteres
- Svanemærket effektiviserer arbeidet med EUs taksonomi
- Kunder ønsker å kjøpe miljøriktige bygg
- Miljøarbeid er fremfor alt en kilde til videreutvikling, innovasjon og forbedring

Spørsmål

Takk for oss!

Miljøfag

Ingerid Zeiner

Teamleder bygg
415 14 909
iz@svanemerket.no

Marked

Tormod Lien

Skoler og barnehager
928 37 959
tl@svanemerket.no

Bjørn Olav Aarø Strandli

Boliger og kontor
477 05 752
bos@svanemerket.no